

Με το άρθρο 59 του **ν. 5143/2024**¹, τροποποιήθηκε η διάταξη του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) περί του **δικαιώματος πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα**. Ως δημόσια έγγραφα νοούνται αφενός τα **διοικητικά**, ήτοι τα έγγραφα που συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες² (εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις) και αφετέρου τα **ιδιωτικά**, ήτοι έγγραφα που συντάσσονται από ιδιώτη αλλά κατατίθενται και φυλάσσονται σε δημόσια υπηρεσία.

Με τη νέα διάταξη, **κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο** έχει πλέον το δικαίωμα, ύστερα από **γραφτή, διά ζώσης ή ηλεκτρονική, επώνυμη ή ανώνυμη αίτησή** του, να λαμβάνει γνώση των ως άνω δημοσίων εγγράφων. Υπενθυμίζουμε ότι με βάση το προϊσχύσαν καθεστώς, ως

¹ Ν. 5143/2024 (ΦΕΚ Α'161/11.10.2024) με τον τίτλο «*Ρυθμίσεις για τους χερσαίους συννοριακούς σταθμούς, την ενίσχυση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και λοιπές διατάξεις*».

² Στην έννοια της δημόσιας υπηρεσίας υπάγονται όλοι οι φορείς που ασκούν δημόσια εξουσία, ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής.

προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα, απαιτείτο να υφίσταται εύλογο συμφέρον και για τα ιδιωτικά, ειδικό έννομο συμφέρον (στις νέες διατάξεις δεν υφίσταται η εν λόγω προϋπόθεση).

Ο νομοθέτης προβλέπει ως προϋπόθεση για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα, την ύπαρξη ευλόγου ενδιαφέροντος **μόνο στην περίπτωση όπου το έγγραφο αυτό περιέχει προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων**. Στη νέα αυτή διάταξη, φαίνεται να είναι ευρεία η εφαρμογή καθώς δεν προσδιορίζεται σε ποια προσωπικά δεδομένα αναφέρεται και επιπλέον δεν επαναφέρεται η προισχύουσα διάταξη περί προστασίας της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής τρίτου, καθώς και του απορρήτου. Η μόνη αναφορά είναι ότι «η πρόσβαση σε ειδικές κατηγορίες προσωπικών δεδομένων τρίτων προσώπων, επιτρέπεται υπό τις προϋποθέσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών».

Μια ακόμη επιφύλαξη που θέτει ο νομοθέτης κατά την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα, είναι αυτή της **ύπαρξης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας** (χωρίς να διατηρείται στην περίπτωση βιομηχανικής ιδιοκτησίας).

Το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα εξακολουθεί **να μην υφίσταται** στην **περίπτωση που παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις**, όπως το απόρρητο της εθνικής άμυνας και εξωτερικής πολιτικής, της δημόσιας πίστης και του νομίσματος, της ασφάλειας του κράτους και της δημόσιας τάξης, το ιατρικό, εμπορικό, επαγγελματικό, τραπεζικό ή βιομηχανικό απόρρητο. Η αρμόδια δημόσια υπηρεσία μπορεί να αρνηθεί επίσης την ικανοποίηση του δικαιώματος αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατό να δυσχεράνει ουσιαστικά την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.

Αναφορικά με τον **τρόπο άσκησης του δικαιώματος**, στη νέα διάταξη προβλέπεται και μία **επιπρόσθετη δυνατότητα**³, αυτή της **παραπομπής του ενδιαφερομένου σε ευχερώς**

³ Εξακολουθεί να ασκείται το δικαίωμα μέσω της μελέτης του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας και της χορήγησης αντιγράφου εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο.

προσβάσιμη πηγή (ιδίως μέσω διαδικτύου). Στην περίπτωση αυτή προβλέπεται το δικαίωμα υποβολής από υπάλληλο του φορέα προς εντοπισμό του εγγράφου που αναζητά.

Η προθεσμία για την χορήγηση εγγράφων ή την αιτιολογημένη απόρριψη της αίτησης του πολίτη, εξακολουθεί να είναι είκοσι (20) ημέρες και επιπροσθέτως προβλέπεται ότι **η διοίκηση απαλλάσσεται από την υποχρέωση απάντησης, στην περίπτωση απόρριψης ανώνυμης αίτησης ή αίτησης καταφανώς αόριστης ή επαναλαμβανόμενης.**

Μαρία Αικατερίνη Δ. Παπαδοπούλου

Δικηγόρος

Δ.Μ.Σ Ιστορίας και Θεωρίας Δικαίου, Νομική Σχολή Αθηνών, ΕΚΠΑ

Δ.Μ.Σ Αστικού δικαίου, Νομική Σχολή Αθηνών, ΕΚΠΑ

Δ.Μ.Σ Εμπορικού Δικαίου, Νομική Σχολή Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

